

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců Mgr. Zdeňka Lehovce a JUDr. Renaty Polákové ve věci

posuzovaného: **Ing. M. Z.**, narozený dne xxx,
trvale bytem xxx,
fakticky bytem xxx
zastoupen advokátem JUDr. Markem Nespalou,
sídlem Bělehradská 77, 120 00 Praha 2,

za účasti

navrhovatele: **M. B. P.**,
bytem xxx

o svéprávnosti a opatrovnictví, k odvolání posuzovaného proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 25. března 2022, č. j. 50 Nc 539/2021 - 28,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se **zrušuje** a věc se **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Usnesením označeným v záhlaví soud prvního stupně ustanovil posuzovanému Ing. Miloši Zemanovi opatrovníkem pro řízení o omezení svéprávnosti advokátku JUDr. Marcelu Kolibovou. V odůvodnění odkázal prvoinstanční soud na ust. § 37 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních (dále jen z. ř. s.) a poskytl posuzovanému informaci o tom, že mu ani ustanovení tohoto opatrovníka pro řízení nebrání v tom, aby si zvolil i bez souhlasu opatrovníka zmocněnce.
2. Proti tomuto usnesení podal posuzovaný prostřednictvím advokáta, jemuž řádně (byť toto soudu doložil až dodatečně) udělil pro toto řízení plnou moc, odvolání a namítl, že pro řízení o omezení způsobilosti k právním úkonům nejsou splněny žádné zákonné předpoklady. Návrh označil za zjevně šikanózní, neobsahující z hlediska předmětného soudního řízení relevantní informace, a v této souvislosti též poznamenal, že není návrh ani žádnými, natož relevantními, podklady doložen. Jediná „lékařská zpráva“ o níž je podnět opíráán, je vyvrácenou lží, které je sama o sobě předmětem žaloby. S odkazem na ust. § 35 odst. 2 z. ř. s. posuzovaný uvedl, že není-li navrhovatelem státní orgán či zdravotní ústav, může soud uložit navrhovateli, aby do přiměřené lhůty předložil lékařskou zprávu o duševním stavu posuzované osoba, a není-li zpráva ve lhůtě předložena, soud řízení zastaví. Právě tento postup měl být podle jeho názoru zvolen soudem prvního stupně dříve, než soud přistoupil k ustanovení opatrovníka. V této souvislosti odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu 2 Cz 29/69 ze dne 31. 10. 1969 s tím, že nejen rozhodnutí o omezení svéprávnosti, nýbrž již samo vedení řízení se může nepříznivě odrazit v postavení občana dotčeného nedůvodně či dokonce šikanózně podaným návrhem. Navrhl, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně se závazným právním názorem, že je třeba vyzvat ve smyslu § 35 odst. 2 věta druhá z. ř. s. navrhovatele k předložení lékařské zprávy o duševním stavu posuzovaného, jakož i k opravě jeho návrhu ze dne 13. 10. 2021, neboť návrh neobsahuje zákonné náležitosti dle § 35 odst. 2 věta první z. ř. s.
3. Odvolací soud z podnětu podaného odvolání přezkoumal napadené usnesení, aniž k tomuto účel musel nařizovat jednání, a přezkoumal též řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo (§ 214 odst. 2 písm. c), § 212, § 212a o. s. ř.). Dospěl k závěru, že odvolání posuzovaného je třeba popřát sluchu.

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Moravec.

4. Soud prvního stupně rozhodl dle § 37 odst. 1 z. ř. s. o ustanovení opatrovníka pro toto řízení posuzovanému, aniž by se jakkoli blíže zabýval samotným návrhem a jeho obsahem. Učinil tak zjevně proto, že prvně, dne 21. 10. 2021, rozhodl o své místní nepřislušnosti a o postoupení věci Okresnímu soudu v Kladně, a za situace, kdy uvedený soud s postoupením nesouhlasil, byl spis předložen Krajskému soudu v Praze (k rozhodnutí o důvodnosti či nedůvodnosti nesouhlasu), jenž svým pokynem v rámci vrácení věci bez věcného vyřízení soud prvního stupně k tomuto postupu zavázal. Odvolací soud však po prostudování obsahu spisu a po zvážení všech rozhodných skutečností dospěl k závěru, že takovýto postup nebyl na místě. Předně je třeba poznamenat, že návrh na omezení (v návrhu uvedeno zbavení) svéprávnosti posuzovaného neobsahuje náležitosti řádného návrhu tak, jak je specifikuje první věta ust. § 35 odst. 2 z. ř. s. Zejména v něm není jasně specifikováno, z jakých konkrétních skutkových a právních důvodů považuje navrhovatel návrh za důvodný, a kromě toho zde zcela absentuje i vysvětlení, proč by mírnější nebo méně omezující opatření nebylo možné. I kdyby soud odhlédl o těchto nedostatcích, je třeba vzít v potaz, že v tomto případě byl návrh podán nikoli státním orgánem, ba ani zdravotním ústavem, nýbrž soukromou osobou, jež navíc zjevně není s posuzovaným v pravidelném osobním kontaktu (zřejmě s ním není v osobním kontaktu vůbec), a nemá tedy bezprostřední přehled o stavu posuzovaného, a tedy ani konkrétní a přesné informace týkající se jeho zdravotního stavu.
5. Je třeba mít na paměti, že ustanovení § 35 odst. 2 z. ř. s. je modifikovanou verzí předběžné obrany proti návrhům neodůvodněným resp. šikanózním, jež byla původně upravena § 186 odst. 2 o. s. ř. Nově jsou kladeny speciální požadavky na kvalitu, resp. obsah, návrhu, který musí zahrnovat nejen podrobné vylíčení konkrétních důvodů pro omezení svéprávnosti, ale i důvodů, proč není možné užití mírnějších a méně omezujících opatření. Kromě vylíčení skutkového stavu se dále požaduje i uvedení důvodů právních, tj. určité právní posouzení. V případě, že návrh takovýmto požadavkům nevyhovuje, může soud přistoupit k postupu dle § 43 odst. 1 a odst. 2 o. s. ř. Není-li návrh podáván státním orgánem či zdravotním ústavem, může pak soud i v případě, že návrh předepsané náležitosti má, uložit navrhovateli, aby předložil lékařskou zprávu, a ke splnění této povinnosti stanoví navrhovateli přiměřenou soudcovskou lhůtu. V případě, že takovou zprávu navrhovatel nepředloží, může soud řízení zastavit. Dle komentáře k ust. § 35 odst. 2 z. ř. s. soud nemá důvod takovou zprávu vyžadovat v případech, kde všechny okolnosti svědčí o tom, že je v zájmu posuzovaného či v zájmu obecném, aby řízení proběhlo, naopak v případech, v nichž může soud pojmout z obsahu návrhu podezření, že by mohlo jít o svévolný či dokonce šikanózní návrh, jsou k takovému postupu důvody dány. Není samozřejmě správný takový postup, kdy soudy automaticky každému nekvalifikovanému navrhovateli uloží povinnost k předložení lékařské zprávy, nicméně tam, kde se z obsahu návrhu jeví, že by se s velkou pravděpodobností mohlo jednat o šikanu, je takový postup na místě, byť obstarání takové zprávy není nic snadného. V tomto konkrétním případě však, jak již bylo uvedeno, je návrh natolik nestandardní a neurčitý, že by takový postup byl na místě zejména v případě, že navrhovatel nějakým konkrétním, jasným a úplným způsobem nedoplní svůj návrh.
6. Na základě shora uvedených skutečností je tedy třeba uzavřít, že postup soudu prvního stupně, jenž po obdržení neúplného a ne zcela určitého návrhu na omezení svéprávnosti (dle návrhu zbavení svéprávnosti – jež současná právní úprava nezná), přistoupil rovnou k ustanovení opatrovníka, aniž řešil náležitosti návrhu, nebyl správný. Vzhledem k tomu, že toto pochybení není napravitelné ve stadiu odvolacího řízení, odvolací soud odvoláním napadené usnesení dle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. V něm soud prvního stupně vyzve navrhovatele k doplnění návrhu, případně nebude-li návrh doplněn naprosto jasně a přesvědčivě, a budou-li nadále trvat pochybnosti o jeho korektnosti (tedy bude-li se i nadále návrh jevit jako šikanózní), vyzve navrhovatele i k předložení lékařské zprávy ve smyslu ust. § 35 odst. 2 z. ř. s.
7. Další postup soudu prvního stupně se pak bude odvíjet od reakce navrhovatele. V případě, že návrh nebude řádně doplněn, případně nebude předložena konkrétní lékařská

zpráva, bude na místě znovu věc předložit k rozhodnutí o nesouhlasu Okresního soudu v Kladně s postoupením věci Krajskému soudu v Praze, neboť v takovém případě nenastanou žádné zákonné důvody pro to, aby byl posuzovanému ustanovován opatrovník pro řízení, postačí jeho zastoupení zplnomocněným advokátem. Pro právní moc usnesení o vyslovení místní nepříslušnosti a postoupení věci Okresnímu soudu v Kladně tedy postačí, bylo-li usnesení řádně doručeno navrhovateli a právnímu zástupci, jehož si zvolil posuzovaný (JUDr. Nespala doložil – byť dodatečně - řádnou plnou moc pro toto řízení). Naopak v případě, že navrhovatel doplní svůj návrh tak, aby byl perfektní, a předloží konkrétní lékařskou zprávu (bude-li k jejímu předložení vyzván), bude na místě znovu rozhodnout o ustanovení opatrovníka dle § 37 odst. 1 z. ř. s., a tomu pak řádně doručit nejen nové usnesení o ustanovení opatrovníka, nýbrž také usnesení o vyslovení místní nepříslušnosti. Poté, kdy bude takové, eventuálně nově vydané, usnesení doručeno všem účastníkům, resp. zástupcům, a nabude právní moci, by byl teprve prostor pro opětovné předložení věci Krajskému soudu Praha.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

Praha 9. května 2022

JUDr. Irena Nosková
předsedkyně senátu